

Sygn. akt I Ca 244/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Jerzy Dymke – spr.

Sędzia SO Tomasz Sagała

Sędzia SO Tomasz Deptuła

Protokolant: sekr. sąd. Marta Mrozek

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2013 r. w Ostrołęce na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 11 grudnia 2012 roku
w sprawie sygn. IC 279/11

orzeka:

1. uchyla zaskarżony wyrok w części zasądzonej kwotę przewyższającą 13.780,99 zł oraz zasądzonej odsetki umowne za okres do dnia 13 kwietnia 2013 roku – i w tej części postępowanie w sprawie umarza,
2. zmienia zaskarżony wyrok w pozostałej części w ten sposób, że powództwo oddala,
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje,
4. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Kasa Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej kwotę 726 (siedemset dwadzieścia sześć) złotych tytułem brakującej opłaty od apelacji, od której pozwany został zwolniony.

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 25 lipca 2011 r. powód: Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. żądał zasądzenia od pozwanego A. K. kwoty 14.509,84 zł wraz umownymi odsetkami w wysokości czterokrotnej stopy kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia wniesienia pozwu, a ponadto kosztów procesu - wskazując w uzasadnieniu, że swoje roszczenie wywodzi z umowy pożyczki udzielonej pozwanemu w dniu 13 sierpnia 2010 r., którą następnie wypowiedział z uwagi na nieterminową spłatę.

Pozwany A. K. wniósł o oddalenie powództwa, twierdząc, że od początku prawidłowo wywiązuje się z obowiązku spłaty umówionych rat pożyczki, oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W toku procesu powód kilkakrotnie ograniczył powództwo w zakresie odsetek umownych, rezygnując ostatecznie z nich za okres do 26 września 2012

Sąd Rejonowy w Ostrowi M.. wyrokiem z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. I C 279/11, zasądził od pozwanego na rzecz powoda całą dochodzoną kwotę główną wraz z żądanymi od niej odsetkami umownymi za okres od 27 września 2012 r. do dnia zapłaty (pkt I); umorzył postępowanie w pozostałej części (pkt II); zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 3143 zł (pkt III). Z pisemnego uzasadnienia wyroku wynikało, że opierał się na następujących podstawach faktycznych i prawnych.

W dniu 10 listopada 2009 r. powodowy Bank udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 10.000 zł, która podlegała spłaceniu w bliżej określonych ratach miesięcznych. W dniu 13 sierpnia 2010 roku strony zawarły drugą umowę pożyczki, wynosząca tym razem 13.000 zł, uzgadniając, że kwota 5.773,08 zł jest przeznaczona na cele konsumpcyjne pozwanego i zostanie przekazana do jego dyspozycji na rachunek bieżący, zaś pozostała część pożyczki w kwocie 7.226,98 zł jest przeznaczona na spłatę reszty pierwszej pożyczki i zostanie przez bank przelana na specjalny rachunek dla niej prowadzony. W umowie pożyczki z dnia 13 sierpnia 2010 r. ustalono, że została udzielona do dnia 15 sierpnia 2013 r., a jej spłata będzie następować w równych ratach kapitałowo-odsetkowych, których wysokość na dzień podpisania umowy wynosiła 483,60 zł mies. Jednakże, wskutek omyłki pracownika powoda, cała kwota tej pożyczki, tj. 13.000 zł, trafiła w dniu 16 sierpnia 2010 r. na rachunek bieżący pozwanego, który niezwłocznie pobrał z niego wszystkie środki, utrzymując później, że nie zorientował się, iż wśród wypłacanych pieniędzy jest również kwota, która była przeznaczona na spłatę pierwszej pożyczki. Poczynając od 15 września 2010 r. pozwany co miesiąc dokonywał wpłat do Banku po 500 zł (w październiku 2010 r. uiszczył dodatkowo 570 zł), które Bank zarachowywał, z jednym wyjątkiem, na poczet spłaty pierwszej pożyczki, stojąc na stanowisku, że wskutek pobrania przez pożyczkobiorcę całej drugiej pożyczki w gotówce, jego pierwsza pożyczka nadal pozostawała w stanie czynnym i miała pierwszeństwo w zaspakajaniu. W dalszej konsekwencji Bank uznał, że druga pożyczka jest niespłacana zgodnie z umową i pismem z dnia 17 stycznia 2011 r. wypowiedział ją pozwanemu, żądając od niego jednorazowej spłaty całego zobowiązania z tego tytułu, którego sumę w wyciągu z ksiąg bankowych z dnia 12 lipca 2011 r. określił na 14.509,84 zł, w tym kapitał 12.460,25 zł i odsetki, naliczone do dnia poprzedzającego, w kwocie 2.029,59 zł. Ponieważ pozwany odmówił dobrowolnej zapłaty, powód wystąpił na drogę sądową z niniejszym pozwem. W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo znajdowało uzasadnienie w art. 720 k.c., bowiem pozwany pobrał z Banku kwotę 13.000 zł w ramach umowy pożyczki z dnia 13 sierpnia 2010 r. i nie dotrzymał warunków jej spłaty. Zdaniem Sądu, wypłata środków nie stanowiła nienależnego świadczenia w rozumieniu przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Stosownie do art. 451 par. 3 k.c., powód był uprawniony do zaliczania wpłat dokonywanych przez pozwanego na konto wcześniejszej pożyczki. W tych okolicznościach doszło do powstania przeterminowanego zadłużenia w spłacie drugiej pożyczki i ziszczenia się podstawy do wypowiedzenia pozwanemu umowy i naliczenia zastrzeżonych odsetek.

Od powyższego wyroku wpłynęła apelacja pozwanego A. K., reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika, który, jak wynikało z treści apelacji, zaskarżył w całości rozstrzygnięcie uwzględniające powództwo i orzekające o kosztach procesu. Apelujący w pierwszej kolejności zarzucił nierozpoznanie istoty sprawy w związku z nierozważeniem jego istotnych twierdzeń, wskazujących, że wypłata pozwanemu gotówki w kwocie 7.226,92 zł nastąpiła wbrew postanowieniom umowy pożyczki z dnia 13.08.2010 r., mając charakter świadczenia bez podstawy prawnej; że powodowy Bank nie wywiązał się z tej części umowy pożyczki, która miała spowodować wygaśnięcie wcześniejszego zobowiązania pozwanego; że pozwany przez cały czas wywiązywał się ze spłaty rat przewidzianych w umowie z 13.08.10.r. Ponadto zarzucił przekroczenie przez Sąd granicy swobodnej oceny dowodów (art. 233 par. 1 k.p.c.) oraz rażące naruszenie przepisów art. 76 k.c. i art. 328 par. 2 k.p.c. W konkluzji apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie o jego zmianę przez oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu (zastępstwa prawnego) za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie, cofając jednocześnie pozew w zakresie zasądzonej części roszczenia głównego w kwocie 728,85 zł oraz odsetek umownych za okres od dnia 27 września 2012 r. do dnia 14

kwietnia 2013 r. ze względu na zaliczenie na poczet tych należności wpłat dokonanych przez pozwanego po wydaniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce zważył, co następuje:

W procesie cywilnym sprawa podlega rozpoznaniu w granicach przedmiotowych, wyznaczonych treścią żądania pozwu i jego podstawy faktycznej, przy czym w orzecznictwie przyjmuje się, że dla przebiegu i wyniku sprawy nie jest również pozbawione znaczenia przytoczenie podstawy prawnej powództwa, ponieważ pośrednio także ona określa okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu (por. wyroki SN: z 11.12.09 r., V CSK 180/09 – LexPolonica nr 2115706; z 11.03.11 r., II CSK 402/10 – OSNC 2012 A, poz.16). W tej sprawie roszczenie powoda odwoływało się do odpowiedzialności kontraktowej pozwanego z tytułu niewykonania przez niego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki z dnia 13 sierpnia 2010 r., a polegającego na spłacaniu pożyczki w umówionych ratach. Trafnie apelacja zarzuciła, że tak ukształtowane powództwo było nieuzasadnione, ponieważ zebrany materiał dowodowy wskazywał, że pozwany dotrzymał obowiązków nałożonych na niego we wskazanej umowie, nie dając powodu do jej wypowiedzenia. Umowa z pożyczki z dnia 13 sierpnia 2010 r., nr (...), jednoznacznie stanowiła (par. 3 i par. 5 ust. 1 pkt 2), że określona część pieniędzy, stanowiących jej przedmiot, zostaje zaliczona przez powodowy Bank – w drodze przelewu wewnętrznego, bez jakiegokolwiek udziału w tej operacji ze strony pożyczkobiorcy- na całkowitą spłatę poprzedniej pożyczki z dnia 10 listopada 2009 r. Wykonanie tego postanowienia należało jedynie do Banku, a z uwagi na konsensualny charakter umowy ziściło się z chwilą jej podpisania. Na gruncie istniejącego stosunku umownego nic się nie zmieniło z powodu faktycznego pobrania przez pozwanego pieniędzy w kwocie przekraczającej umówioną wysokość 5.773,08 zł; w szczególności okoliczność ta nie uchyliła wskazanego obowiązku Banku wygaszenia poprzedniej pożyczki. Dodatkowa wypłata nie znajdowała bowiem oparcia w umowie i nie nastąpiła w jej wykonaniu, tym samym nie podlegała też umownemu reżimowi prawnemu, w tym zwrotowi na zasadach przewidzianych dla pożyczki, ponieważ musiałaby najpierw ulec zmianie sama umowa, zaś stosownie do jej par. 21 możliwe to było wyłącznie w formie pisemnej pod rygorem nieważności, do czego bezspornie nie doszło. W świetle powyższego umowa pożyczki powinna być wykonywana wedle pierwotnych założeń. Obowiązkiem pozwanego było zatem uiszczanie miesięcznych rat kapitało-odsetkowych w wysokości (początkowo) 483,60 zł. Jest niesporne, że takich wpłat dokonywał i dokonuje. Zostały one błędnie zarachowywane przez Bank na poczet poprzedniej pożyczki, mimo że z chwilą podpisania nowej umowy została ona w znaczeniu prawnym zakończona.

Były to względy decydujące o końcowym wyniku niniejszej sprawy. Dlatego Sąd II instancji, uwzględniając apelację w drugi wnioskowany w niej sposób, orzekł jak sentencji w pkt 2 na podstawie art. 386 par. 1 k.c. Uprzednio - wobec częściowego cofnięcia pozwu – orzekł jak w pkt 1 na podstawie art. 386 par. 3 k.p.c. O kosztach procesu za obie instancje (2417 zł +1200 zł) postanowił jak w pkt 3 na mocy art. 98 par.1 i 3 k.p.c. w zw. z par. 2 ust. 1 i 2, par. 6 pkt 5 i par. 13 ust. 1 pkt 1 in principio taksy adwokackiej.